

דיני כשרות המטבח והמאכלים – שיעור 3 בשר וחלב שנגעו זה בזה – חלק א'

מגע בין בשר לחלב

כשנוצר מפגש בין מין בשרי למין חלבי, עלי לבדוק שני דברים:

- א. האם **הממשות** של המינים עברו זה לזה, ואז אסור לאוכלם, עד שמסירים את הממשות.
- ב. האם **הטעמים** עברו זה לזה, ואז הכל אסור כיון שבלוע בהם בשר וחלב יחד, ואם הטעם הבלוע חלש מאד, אינו יכול לאסור (ובעז"ה בהמשך נפרט זאת).

בשר וגבינה צוננים שנגעו זה בזה

מאכלים הבאים במגע זה עם זה יכולים להעביר את טעמם אחד לשני, רק באחד משלושת האופנים הבאים:

על ידי חום (שאחד מהם חם ברמה של יד סולדת).

על ידי כבישה (ששהו זה בזה עם משהו נוזלי למשך 24 שעות ברצף).

דוחקא וחריף (כלי כגון סכין שנתחב לתוך דבר חריף, יש בכוחו לקבל את הטעם הבלוע בכלי).

להלן נדון בשני מאכלים צוננים שבאו במגע רגיל, לא באחת מהאפשרויות הנ"ל.

כיון ששניהם קרים – לא תהיה העברת הטעמים, אלא עלול להיות העברת ממשות כדלהלן:

שנייהם יבשים: לא עבר לא ממשות ולא טעם. והם מותרים לאכילה (סי' צ"א בש"ך סי"א).

אחד מהם מעט לח: צריך להדיח את מקום הנגיעה כדי להסיר את הממשות. ואם אחד מהם שמנוני או שיש בו פירורים פעמים שצריך גם שפשוף כדי להסיר את הממשות (שו"ע סי' צ"א סעיף א. ובאחרונים. ובספר הכשרות פ"י אות נד-נה).

מאכלים רכים שנגעו זה בזה: כל מה שלמדנו שמועיל לשטוף את מקום המגע, זה רק כאשר השטיפה אכן תסיר את הממשות, אבל אם נשטוף מאכל רך, השטיפה לא תסיר את הממשות, להפך, היא תגרום שהממשות תיכנס עוד יותר למאכל. ולכן במאכל רך צריך לקלף את מקום המגע - כגון גבינה שנגעה בעגבניה פתוחה, אין לאכול את העגבניה עם בשר עד שיקלפו את מקום המגע. וכן רוטב בשרי שנגע בלחם, לא יועיל לשטוף את הלחם, אלא צריך לקלף את מקום הנגיעה (ערוך השולחן ע"פ סי' צ"א סעיף ג. וכן מובא בספר הכשרות פ"י אות נו). כאן לא תועיל הדחה, אדרבה.. ההדחה רק תכניס את הממשות יותר אחד לשני, וכאן צריך גרידה.

בשר וגבינה צוננים שהתערבו זה בזה

כאשר נשפך חלב על בשר, או ציר בשרי על גבינה קשה, פעמים שנסתפק בשטיפה כדי להסיר את הממשות של המין הנגדי, ופעמים ששטיפה לא תועיל כיון שאנו חוששים שמא הממשות חדרה למקום עמוק יותר במאכל.

חלב שנשפך על בשר חי: נסתפק בהדחת הבשר כדי לוודא שכל ממשות החלב הוסרה (סי' צ"א סעיף ד. ועיין במשנה ברורה בסי' תס"ז סי"ק ע"ח).

דיני כשרות המטבח והמאכלים – שיעור 3

בשר וחלב שנגעו זה בזה – חלק א'

מאכל **מבושל** שנשפך עליו חלב או רוטב בשר: פוסקי אשכנז החמירו שצריך להסיר כדי קליפה מהמאכל, כיון שעל ידי הבישול או הצליה הוא יותר רך ובולע כדי קליפה. ולבני ספרד מעיקר הדין די בהדחה ובעל נפש יחמיר על עצמו.

מאכל מבושל עם בקעים: כאשר החלב נשפך על בשר מבשול או צלי, ויש בו בקעים, כלומר שיש בה סדקים וחריצים, כמו רבע עוף או סטייק בשרי, אז לבני אשכנז חוששים שמא נבלע המשקה בכל החתיכה – וכולה נאסרת. ולבני ספרד מעיקר הדין גם במקרה הזה מועיל לשטוף היטב את הבשר ולהתירו (סי' צ"א סעיף ז. ובכה"ח שם).

מגע בין אוכל לכלי שאינו מינו

אם השתמשו בטעות בכלי חלבי למאכל בשרי או להיפך, אם הכל היה קר, אז את הממשות שעברה לכלי נתקן על ידי שנדיח את הכלי. והאוכל עצמו מותר כיון שלא קיבל שום טעם אסור (שו"ע סי' צ"א סעיף א).

שימוש לכתחילה בכלי בשרי למאכלי חלב ולהפך

מותר להשתמש בכלי בשרי נקי על מנת להניח בו גבינה צוננת, וכן להפך, כיון שהמגע ביניהם לא מעביר טעמים, אבל אין לעשות כך בקביעות שמא ישכח וישתמש בזה כך בעודם חמים (סי' צ"א סעיף ב. ובסי' קכ"א סעיף ה).